

Årsrapport 2016

Bien Sparebank ASA

BIEN SPAREBANK ASA

ÅRSRAPPORT 2016

1885 - 2016

131 år

Bankens ledergruppe

Fra venstre: Ass. banksjef Lena Jørundland,
Adm. banksjef Øyvind Hurlen og
leder BM Trygve Einerkjær.

Bankens styre

Fra venstre: Andreas Thorsnes, Nestleder Iren Tranvåg,
ansatte representant Nina Telle, styreleder Bendik Falch-
Koslung, Hege Iren Solberg, Thomas Kittelsen Zandjani.

INNHALDSFORTEGNELSE

Bankens utvikling.....	6
Resultatregnskapet.....	11
Eiendeler.....	12
Gjeld og Egenkapital.....	13
Generelle Regnskapsprinsipper.....	14
Noter.....	17
Revisjonsberetning for 2016.....	34
Eierstyring og selskapsledelse.....	36

BANKENS UTVIKLING

	2016	2015	2014	2013	2012
Rentenetto i % av gfk *	1,75	1,69	1,60	1,57	1,60
Netto renteinntekter	56.820	53.766	46.727	42.483	40.171
Driftsresultat før skatt	37.598	26.591	26.137	20.310	14.562
Årsoverskudd	29.807	20.360	20.046	15.474	10.512
Likviditetsindikator	105	110	110	109	106
Forvaltningskapital	3.601	3.311	3.242	2.967	2.649
Innskudd	2.433	2.174	2.072	1.820	1.583
Utlån inkl Eika Boligkreditt	3.854	3.512	3.399	3.153	2.762
Innskuddsdekning	80	81	79	75	69
Egenkapital	243.903	206.095	194.053	178.007	165.033
Kapitaldekning	18,51	16,54	16,78	17,30	17,50
Egenkapitalavkastning	13,2	10,2	10,8	9,0	6,5
Kostnadsprosent	54	62	59	61	67
Antall aktive personkunder	9.253	8.839	8.760	8.678	8.079
Antall aktive næringskunder	1.219	1.250	1.160	1.135	1.047

* Justert for avkastning pengemarkedsfond

ÅRSBERETNING

SAMMENDRAG

Bien Sparebank ble stiftet 8. juni 1885, og er Oslos eldste selvstendige sparebank med sine 131 år. Banken er en nær og tilgjengelig bank for personer og næringsdrivende i Oslo-området.

Bien Sparebank ble omdannet til aksjesparebank med virkning fra 1.1.2008 som en fullstendig videreføring av Sparebanken Biens virksomhet. Samtidig ble Sparebankstiftelsen Bien opprettet med formål å forvalte de aksjer som ble tilført ved omdanningen til aksjesparebank. Stiftelsen skal utøve stabilt og langsiktig eierskap samt ivareta sparebank-tradisjonen med gaver til allmennyttinge formål. Stiftelsen eier samtlige aksjer i banken. Høsten 2016 ble det gjennomført en selskapsendring fra aksjeselskap (AS) til allmennaksjeselskap (ASA), som følge av ny finansforetakslov.

Bien Sparebank oppnådde i 2016 et resultat av ordinær drift på kr 29,8 mill, en økning på kr 9,4 mill sammenlignet med 2015. Dette tilsvarer 0,86 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital, og gir en egenkapitalavkastning på 13,2 %. Resultatet danner et godt grunnlag for videre realisering av bankens strategi.

Totalt utlån til kunder inkludert EBK utgjør kr 3.854 mill, som tilsvarer en årsvekst på 9,7 %. Den generelle kredittveksten ifølge SSB var på 4,8 %.

Gjennom året har innskuddene økt med kr 259 mill til kr 2.433 mill, tilsvarende 11,9 %. Den generelle innskuddsveksten i banksektoren var på 4%. Innskuddsdekningen i banken endte på 80 %.

Etter samråd med eier avsettes det vesentligste av resultatet til videre vekst og utvikling av banken i tråd med strategiplanen for 2016-2018. For regnskapsåret 2016 foreslår derfor styret et utbytte på kr 2,0 mill som utgjør 6,7 % av årsresultatet. Den øvrige del av årsoverskuddet på kr 27,8 mill foreslås tilført egenkapitalen som tilbakeholdt overskudd. Ved utgangen av året gir dette en bokført egenkapital på kr 244 mill. Sparebankstiftelsen Bien foretok i andre kvartal en oppkapitalisering av banken. Dette utgjør kr 10 mill av økningen i netto ansvarlig kapital.

Kapitaldekning og kjernekapitaldekning er beregnet til henholdsvis 18,5 % og 16,3 %, mens ren kjernekapital var 15,1 %. For ytterligere detaljer henvises det til note 22.

Banken hadde ved utgangen av året 9.253 aktive privatkunder og 1.219 bedriftskunder. Resultatene fra Norsk Kundebarometer 2016 viser en kundetilfredshet på 81, som klassifiserer banken til en «femstjerners» kunderettets virksomhet. Styret er tilfreds med utviklingen.

KORT OM RAMMEBETINGELSENE

Verdensøkonomien i 2016 var preget av vedvarende lave råvarepriser som bidro til svak vekst i råvareproduserende land som Norge.

Norsk økonomi var i 2016 inne i sitt andre år med unormalt svak økonomisk vekst. De siste prognoser

fra Statistisk Sentralbyrå peker mot en vekst i BNP for Fastlands-Norge på 0,7 %, klart lavere enn de 2 % som SSB antar er den mer normale veksten for norsk økonomi. For å holde veksten oppe, og motvirke de negative virkningene av et vedvarende fall i oljeinvesteringene, førte myndighetene i 2016 en ekspansiv finanspolitikk samtidig som Norges Bank reduserte sin foliorente fra 0,75 % til 0,5 %.

Gjennomsnittlig kronekurs i 2016 var på et rekordsvakt nivå, om lag 2 % svakere enn i 2015. Lønnsoppgjøret ble moderat, og reduksjon i reallønnen på 1,4 % er den sterkeste nedgang vi har sett i moderne tid. Den lave lønnsveksten må sees i sammenheng med den relativt høye arbeidsledigheten, samt de vedvarende utfordringene i oljeindustrien. Arbeidsledigheten endte på i underkant av 5 % ved utgangen av året.

Til tross for svak økonomisk vekst og en nedgang i kjøpekraften for folk flest, økte boligprisene med 8,3 % for året som helhet, målt ved Eiendom Norge sin nasjonale boligprisindeks. De regionale forskjellene var store, og veksten var størst i Oslo-området med hele 15,1 %.

Husholdningenes gjeld økte med 6,1 %, og er nå historisk høy.

Utsiktene for 2017 preges av behersket optimisme. Pris- og lønnsvekst antas å bli moderat, og arbeidsledigheten forventes å holde seg på dagens nivå. Kredittveksten antas å stige videre, særlig i Oslo, hvor det forventes fortsatt prisøkning i boligmarkedet.

Finanstilsynet advarer om økt risiko for tilbakeslag i boligmarkedet. I et forsøk på å dempe boligprisveksten strammet Finanstilsynet inn boliglånsvorskriften med virkning fra årsskiftet, blant annet med særskilte krav til egenkapital ved kjøp av sekundærbolig i Oslo. Det er for tidlig å konkludere på eventuelle virkninger av dette tiltaket.

RESULTAT FOR 2016

Driftsresultatet

Driftsresultatet før skattekostnad utgjør kr 37,6 mill mot kr 26,6 mill i 2015. Økningen på kr 11 mill kan i hovedsak relateres til bedret rentenetto samt økt avkastning på bankens likviditetsportefølje. Banken mottok også en gevinst på kr 2,3 mill i forbindelse med salg av Visa Europe til Visa Inc.

Rentenetto

Bankens samlede renteinntekter utgjorde kr 105,8 mill, mot kr 112,8 mill i 2015. De samlede rentekostnader utgjorde kr 49,0 mill mot kr 59,0 mill året før. Økningen i rentenetto på kr 3 mill er følgelig et resultat av reduserte rentekostnader. Bankens netto rente- og provisjonsinntekter utgjorde kr 56,8 mill, tilsvarende 1,65 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Justert for avkastningen på midler plassert i pengeomærkedsfond er den reelle rentenettoen 1,75 % mot 1,69 % i 2015.

Andre driftsinntekter

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester utgjorde kr 13,4 mill, en reduksjon på kr 0,3 mill i forhold til fjoråret. Reduksjonen relateres til lavere marginer i EBK. Inntekter på salg av forsikring og verdipapirforvaltning har på samme tid økt vesentlig. Det vises for øvrig til note 2.

Provisjonskostnader ved banktjenester beløp seg til kr 4,2 mill.

Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning beløp seg til kr 4,1 mill, en økning på kr 0,1 mill fra 2015. Utbyttet kommer fra Eika Gruppen AS og EBK. Netto verdiendring og gevinst/tap på verdipapirer beløp seg til kr 5,59 mill mot kr 0,98 mill forrige år. Banken har i siste kvartal realisert gevinster ved salg av obligasjoner og pengemarkedsfond. Samtidig har banken endret sin eksponering i obligasjonsmarkedet fra en diversifisert OMF-portefølje til obligasjoner utstedt av Den norske stat. Se for øvrig note 16.

Driftskostnader

Kostnadsprosenten er redusert fra 62 % til 54 %. Totale driftskostnader utgjorde kr 41,2 mill mot kr 42,2 mill foregående år. Banken har hatt økt fokus på kostnader generelt, og omdanning av pensjonsordning har ført til noe lavere personal-kostnader. Kostnadsreduksjonen på kr 1,0 mill kan i hovedsak knyttes til refusjon av lønnskostnader. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde totale driftskostnader 1,20 % mot 1,30 % i 2015.

Tap og nedskrivninger

Lån og garantier er gjennomgått og vurdert i samsvar med Finanstilsynets rundskriv 10/2005, Regnskapsmessig behandling av utlån og garantier. Prinsippene fremgår av note 11.

Ved utgangen av 2016 er det bokført netto tap på utlån på kr 0,01 mill. På samme tid i fjor hadde banken bokført netto inngang på tap på kr 0,23 mill.

Nedskrivning på grupper er vurdert og gjennomført iht. bankens retningslinjer og klassifiseringsmodell. Ved utgangen av året beløp dette seg til kr 8,4 mill, noe som utgjør 0,28 % av brutto utlån. Størrelsen på gruppevis nedskrivninger oppfattes som tilstrekkelig, og gjenspeiler risikoen i utlånsporteføljen. Det henvises for øvrig til note 12.

Brutto misligholdte lån var ved utgangen av året kr 6,9 mill, en økning på kr 2,5 mill i forhold til 2015. Brutto misligholdte lån utgjør 0,23 % av brutto utlån. Dette vurderes som lavt i forhold til bransjen.

Overtatte eiendommer er ved årsskiftet bokført til kr 1,7 mill. Ytterligere opplysninger om overtatte eiendommer finnes i note 12.

Disponering av resultatet

Resultat av ordinær drift før og etter skatt er henholdsvis kr 37,6 mill og kr 29,8 mill.

Styret foreslår følgende disponering av års-overskuddet:

Avsatt til utbytte kr 2.000.000

Tilbakeholdt overskudd kr 27.807.000

Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift. Det er styrets oppfatning at regnskapet gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling og resultat.

Egenkapitalavkastning

Egenkapitalavkastningen utgjorde 13,2 % mot 10,2 % i 2015. Årets resultat tilfredsstiller styrets avkastningsmål.

BALANSE

Forvaltningskapitalen

Forvaltningskapitalen økte med 8,7 %, og var ved årsskiftet kr 3.601 mill.

Innskuddsutviklingen

Innskudd fra kunder økte med kr 259 mill til kr 2.433 mill, tilsvarende 11,9 %. Til sammenligning var den generelle innskuddsveksten ifølge SSB fra husholdningene 5 %. 61 % av innskuddene kommer fra personkunder, og 72 % av totale innskudd dekkes av innskuddsgarantiordningen. De 20 største innskyterne fra bedriftsmarked står for 15 % av innskuddene, mens tilsvarende tall for personmarked var 5 %. Banken har en tilfredsstillende spredning av sine innskudd, og styret vurderer likviditetsrisikoen i innskuddsporteføljen som begrenset. Det vesentligste av innskuddsporteføljen kan reguleres i takt med markedsrenten etter varslingsregler fastsatt i Finansavtaleloven. Styret er tilfreds med en innskuddsdekning på 80 %.

Utlånsutviklingen

Banken hadde ved utgangen av året utlån til kunder på kr 3.034 mill og økte i løpet av året med kr 338 mill, tilsvarende 12,5 %. Bankens portefølje i EBK utgjorde kr 820 mill, en økning på kr 4 mill fra forrige år. Den totale veksten, inkludert formidlete lån, var på 9,7 % mot tilsvarende vekst i 2015 på 3,3 %.

Boliglån til privatkunder utgjorde ved utgangen av året 87,2 % av låneporteføljen, inkludert EBK. Samtidig er den relative andelen av utlån til bedriftsmarkedet redusert fra 15,5 % til 12,8 %. Konkurransen om boliglånskundene er fremdeles sterk og marginene er presset. På lån til bedriftsmarkedet, spesielt til boligutvikling, opplever vi en betydelig etterspørsel og fortsatt tilfredsstillende marginer. Vi bestreber en balansert vekst mellom person- og bedriftsmarked, og gjennom 2016 har vi valgt å redusere veksten på bedriftsmarkedet noe for å utligne større veksttakt foregående år. Den geografiske fordeling av utlånsporteføljen viser at 99 % av utlånsvolumet er knyttet til det primære markedsområdet som defineres som Oslo og tilgrensende kommuner. Lån med pant i bolig innenfor 80 % av verdigrunlaget utgjorde ved utgangen av året 67 % av totalt utlån mot 63 % i 2015, for øvrig henvises til note 11.

Bankens risikoklassifisering av utlån viser fortsatt høy kredittkvalitet med hovedvekten innenfor lav risiko. Note 11 omhandler ytterligere risikoklassifisering, samt opplysninger om store engasjement.

Verdipapirer og likviditet

Banken har en obligasjonsportefølje som kun benyttes som likviditetsreserve. Denne vurderes ikke som handelsportefølje. Bankens beholdning av obligasjoner og sertifikater var ved utgangen av året kr 373 mill, mot kr 242 mill i 2015. Obligasjonsporteføljen hadde ved årsskiftet en durasjon på 0,4, og inneholder kun obligasjoner utstedt av Den norske stat. Markedsverdien var på kr 372,5 mill.

Ved utgangen av året hadde banken en likviditetsreserve på kr 494,5 mill inklusive innskudd i Norges Bank og oppgjørsbank, for å møte likviditetskrav og hensiktsmessig likviditetsstyring. Finanstilsynets likviditetsindikatorer LCR var ved årsskiftet beregnet til 233 %. Dette er godt innenfor styrets opptrappingsplan og myndighetenes krav til LCR.

Endringen i beholdningen av anleggsaksjer er hovedsakelig knyttet til avtalemessig deltagelse i egenkapitalemisjoner i EBK. Sammensetningen av aksje- og aksjefondsporteføljen fremgår detaljert av note 16.

Kapitaldekningen

Etter kontantemisjon og resultatdisponeringer har bankens egenkapital økt med kr 37,9 mill, og var ved utgangen av året kr 243,9 mill.

Netto ansvarlig kapital utgjorde ved årsskiftet kr 268 mill. Risikovektet balanse er beregnet til kr 1.449 mill, og har gjennom året økt med kr 67,8 mill.

Mot slutten av fjoråret vedtok Finansdepartementet å heve den motsykliske kapitalbuffer for de norske bankene fra 1,5 % til 2,0 % fra og med 2018. I tillegg er det innført et strengere krav til ren kjernekapital under det såkalte pilar 2 kravet i kapitaldekningsreglene, hvor Finanstilsynet har fastlagt et påslag for Bien Sparebank på 3,0 % pr 31.12.2016. Dette medfører følgende kapitalkrav:

	Myndighets- krav 31.12.2016	Kapital- dekning pr 31.12.2016
Totalkapital	18,0 %	18.51 %
Kjernekapital	16,0 %	16,31 %
Ren kjernekap.	14,5 %	15,14 %

Beregning av kapitaldekningen etter Pilar I fremgår av note 22.

Myndighetskravet øker med 0,4 % pr 30.6.2017, og ytterligere med 0,5 % pr 31.12.2017. Styret vurderer bankens kapitalforhold som tilfredsstillende sett i sammenheng med risikoprofil og virksomhetsomfang, men gir arbeidet med kapitaldekning høy prioritet inn i det nye året da summen av kravene begrenser bankens vekstevne.

ANSATTE, ARBEIDSMILJØ OG SAMFUNNSANSVAR

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdigrunnlag. En forutsetning for samfunns-oppgdraget er at banken bidrar til positiv verdiskapning og skaper lønnsom drift innenfor

gjeldende rammebetingelser. Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner som eksempel etikk, bekjempelse av hvitvasking, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet. Bankens compliance-ansvarlig har ikke rapportert avvik i 2016 knyttet til bankens etterlevelse av lover og forskrifter.

Banken har ikke vurdert det som hensiktsmessig å utarbeide et særskilt klimaregnskap da banken kun har et kontor lokalisert i sentrum av Oslo med god tilknytning til kollektivtrafikk og har for øvrig meget beskjeden reisevirksomhet med bil og fly.

Det drives ikke forsknings- eller utviklingsaktiviteter i egen regi, men banken deltar i utviklingsaktiviteter i Eika Alliansen som en av 73 eierbanker.

Bankens eier, Sparebankstiftelsen Bien, har som en av sine oppgaver å bidra med midler til allmennyttige formål, mens bankens støtte til ulike formål er forretningsmessig forankret i sponing etc. I 2016 har Stiftelsen støttet ulike aktiviteter knyttet til barn og ungdom i Oslo.

Ved utgangen av året var det ansatt 24,2 årsverk, mens gjennomsnittlig sysselsatte årsverk er beregnet til 22,9. Sykefraværet utgjorde 8,13 % av total arbeidstid mot 3,15 % i 2015. Økt sykefravær er ikke arbeidsrelatert. Det har ikke forekommet arbeidsuhell i året. Banken har IA-avtale med NAV og i tillegg en bedriftsavtale for helsevern og overvåking av det fysiske arbeidsmiljøet. Ledelsen har gjennom faste møter og hyppig dialog et godt samarbeid med de ansatte gjennom tillitsvalgte og verneombud.

Banken har bonusordning for ansatte innenfor rammen av Finanstilsynets rundskriv 11/2011. Ordningen besluttet årlig av styret. Utbetalingen for 2016 utgjorde 65 % av bonustaket på en månedslønn for den enkelte.

Banken hadde 11 AFR-sertifiserte rådgivere ved utgangen av 2016. For å styrke kundeopplevelsen gjennom kompetent og forsvarlig rådgivning gjennomføres løpende opplæring bl.a. gjennom Eika Skolen. Vi legger også vekt på god opplæring for å sikre etterlevelse av sentrale lover og forskrifter.

Arbeidsmiljøet kartlegges årlig, og denne kartleggingen danner grunnlag for utarbeidelse av tiltaksplaner for å bedre arbeidsmiljøet. Årets undersøkelse viser igjen høy medarbeider-tilfredshet.

Banken legger til rette for likebehandling av kvinner og menn ved rekruttering. Dagens ledergruppe består av to menn og en kvinne. Ved valg til styrende organer legges det vekt på balanse mellom kvinner og menn og samlet kompetanse i de ulike styrende organer. Styret består av likt antall menn og kvinner.

Banken har utover årsrapporten ingen særskilt rapportering av samfunnsmessige resultater.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Banken følger hovedtrekkene i norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. En redegjørelse om dette er tatt inn som særskilt kapittel i årsrapporten.

SAMARBEIDENDE SELSKAPER

Banken har som overordnet strategi å videreutvikle virksomheten som selvstendig sparebank. Som mindre sparebank i et sterkt konkurranseutsatt marked er det imidlertid helt nødvendig å søke samarbeid på strategisk viktige områder.

Bien Sparebank er alliansebank i Eika sammen med 73 andre banker. Samarbeidet er forankret i eierskap til:

- Eika Gruppen AS (EG) som administrerer en obligatorisk grunnpakke som omfatter felles drift og utvikling av IT, betalingsformidling, kort, felles innkjøp for øvrig og næringspolitikk. I tillegg er EG leverandør av en rekke finansprodukter som forsikring, kredittkort, leasing og fonds-produkter som distribueres gjennom banken.
- Eika Boligkreditt AS (EBK) der banken kan plassere boliglån innenfor 60 % av verdi. EBK utgjør en integrert del av bankens verdikjede for boliglån.

Bankalliansen utgjør en av de største finansgrupperingene i Norge med en samlet forvaltningskapital på over 360 milliarder kroner.

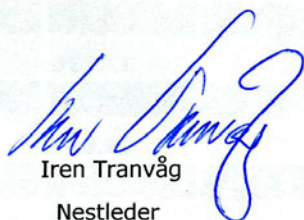
Banken definerer sitt eierskap i EG og EBK som strategiske og er kategorisert som anleggsaksjer.

BANKENS STRATEGI OG FREMTIDSUTSIKTER

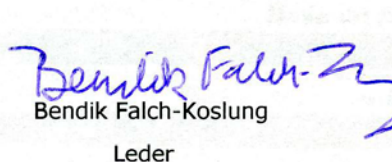
Strategiplanen for 2016 – 2018 bygger på at vi er en nær og tilgjengelig sparebank for personer og næringsdrivende i Oslo-området. Vi skal tilby kundene våre en smart og enkel bankhverdag, være tilstede ved viktige livshendelser og bidra til at kundene kan realisere sine planer. Styret legger opp til en forsvarlig vekst tilpasset myndighetenes kapitalkrav.

Styret vil avslutningsvis takke kunder og tillitsvalgte for god oppslutning om bankens utvikling i 2016, og bankens ansatte for lojalitet og god innsats for å skape gode kundeopplevelser.

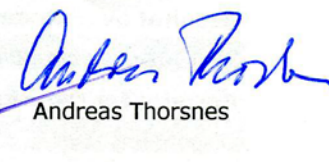
Oslo, 14.02.17

Iren Tranvåg
Nestleder

Bendik Falch-Koslung
Leder

Andreas Thorsnes

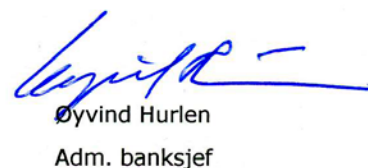
Thomas K. Zandjani

Nina Telle

Hege Iren Solberg

Øyvind Hurlen
Adm. banksjef

RESULTATREGNSKAPET

	Noter	2016	2015
Renteinntekter og lignende inntekter		105.846	112.776
Rentekostnader og lignende kostnader		49.027	59.010
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		56.820	53.766
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		4.109	3.991
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	2	13.415	13.787
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	3	4.199	4.141
Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer		1.624	-531
Netto verdiendring og gevinst/tap på verdipapirer med variabel avkastning		3.561	1.081
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater		405	433
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer	4	5.591	984
Andre driftsinntekter		654	50
Sum andre driftsinntekter		19.570	14.672
Lønn		15.771	16.859
Pensjoner	5	778	2.127
Sosiale kostnader		3.908	3.441
Administrasjonskostnader		13.084	12.217
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	6,7	33.540	34.643
Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	8	1.165	1.012
Andre driftskostnader	9	6.522	6.563
Sum andre driftskostnader		41.227	42.218
Tap på utlån, garantier	12	12	-234
Gevinst ved salg av anleggsaksjer		2.447	137
Resultat av ordinær drift før skatt		37.598	26.591
Skatt på ordinært resultat	10	7.790	6.230
Resultat for regnskapsåret		29.807	20.360
Disponering			
Overført til/fra annen egenkapital	21	27.807	16.360
Utdelt utbytte		2.000	4.000

EIENDELER

	Noter	2016	2015
Kontanter og fordringer på sentralbanker	14	60.163	66.877
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		45.423	77.763
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		4.679	10.619
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		50.102	88.382
Kassekreditter, LittExtra og rammelån		1.061.902	1.013.828
Byggelån		48.819	17.218
Nedbetalingslån		1.923.711	1.665.187
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	11	3.034.433	2.696.233
Individuelle nedskrivninger på utlån	12	0	0
Nedskrivninger på grupper av utlån	12	-8.400	-8.400
Sum netto utlån og fordringer på kunder		3.026.033	2.687.833
Overtatte eiendeler	12	1.710	1.710
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		372.504	10.001
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		0	231.554
Sum sertifikater og obligasjoner	15	372.504	241.555
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		79.976	215.540
Andeler i ansvarlige selskaper, kommandittselskaper m v		0	0
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	16	79.976	215.540
Utsatt skattefordel	10	243	1.035
Andre immaterielle eiendeler	8	761	465
Sum immaterielle eiendeler		1.005	1.501
Maskiner, inventar og transportmidler		1.909	2.842
Bygninger og andre faste eiendommer		3.465	3.465
Sum varige driftsmidler	8	5.375	6.307
Andre eiendeler		297	395
Sum andre eiendeler		297	395
Opptjente ikke mottatte inntekter		3.173	987
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		455	338
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		3.627	1.325
SUM EIENDELER		3.600.791	3.311.425

GJELD OG EGENKAPITAL

	Noter	2016	2015
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		2.864	20.807
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		145.000	145.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	17	147.864	165.807
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		2.200.540	1.981.672
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		232.524	191.955
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	17,18	2.433.064	2.173.628
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		24	24
Obligasjonsgjeld		684.834	673.274
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19	684.859	673.298
Annen gjeld		18.575	17.836
Sum annen gjeld	20	18.575	17.836
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		4.496	4.186
Pensjonsforpliktelser	5	3.081	5.721
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		100	100
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		3.181	5.821
Evigvarende fondsobligasjonslån		24.945	24.890
Annen ansvarlig lånekapital		39.903	39.863
Sum ansvarlig lånekapital	19	64.848	64.753
SUM GJELD		3.356.887	3.105.329
Aksjekapital		110.110	100.100
Overkursfond		93.990	34.000
Sum innskutt egenkapital		204.100	134.100
Tilbakeholdt overskudd		39.803	71.995
Sum opptjent egenkapital	21	39.803	71.995
SUM EGENKAPITAL	21	243.903	206.095
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.600.791	3.311.425
Poster utenom balansen:			
Ubenyttede kreditter	11	203.525	143.385
Garantiansvar	13	29.269	36.903
Pantstillelse Norges Bank	15	20	163.300

Oslo, 14.02.17

Iren Tranvåg
Nestleder

Bendik Falch-Koslund
Leder

Andreas Thorsnes

Thomas K. Zandjani

Nina Telle

Hege Iren Selberg

Øyvind Hurlen
Adm. banksjef

GENERELLE REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Bankens årsregnskap for 2016 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger måneden etter at alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne med grunnlag i beregninger med basis i erfaringstall, konjunkturrendringer, bransjeanalyser og andre forhold. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres samlet kundeengasjement.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg. Eiendelene er nedskrevet til antatt salgsverdi. Eiendelene består av en bolig/hyttetomt i Meløy kommune, og et tomteområde på 8.700 kvm på Grorud i Oslo. Pr. 30. juni 2016 ble det inngått avtale om salg av sistnevnte eiendom for kr 7 mill. Oppfyllelse av avtalen og innbetaling av oppgjør, forventes å finne sted i løpet av 1. kvartal 2017, og salget vil følgelig inntektsføres i 2017.

Finansielle instrumenter

Finansielle derivater

Banken har pr 31.12.16 ingen slike avtaler.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Banken har ingen renteinstrumenter utenfor balansen pr 31.12.16

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode. Se note 15 og 16.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Porteføljens verdi fastsettes etter virkelig verdi for de enkelte obligasjoner og sertifikater. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger, beregnes virkelig verdi i prisingsmodell utarbeidet av Fondsmeglernes Forening.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes etter porteføljeprinsippet, som er laveste verdi av porteføljen summert etter nominell verdi eller anskaffelseskost. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. På papirer som ikke omsettes på børs eller andre aktive markeder benyttes anskaffelseskost. Eventuelt innhentes uavhengig verdivurdering av enkeltpapir. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Investeringer i datterselskap

Banken hadde pr 31.12.16 ingen datterselskaper.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Tomter	0,0 %
Forretningsbygg	2,0 %
Andre bygg og anlegg	4,0 %
Inventar og innredning	10,0 - 20,0 %
Immaterielle eiendeler (SDC)	20,0 %
Kontormaskiner og EDB-utstyr	20,0 - 33,3 %

Immaterielle eiendeler

Balanseførte immaterielle eiendeler gjelder utviklingskostnader knyttet til digitale løsninger i regi av Eika Gruppen. Aktiverte immaterielle eiendeler skal nedskrives over tre år.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Fra og med utgangen av 2015 ble alle ansatte tilsluttet den innskuddsbaserte pensjonsordningen ved at den ytelsesbaserte ordningen ble avsluttet. Det er i 2016 resultatført premie til innskuddsordningen på kr 1,5 mill.

Bien Sparebank har pensjonsforpliktelser i tilknytning til avtalefestet førtidspensjon (AFP). Ved utgangen av 2016 er det ingen AFP-pensjonister som er omfattet av den gamle ordningen. Som erstatning for den gamle AFP-ordningen er det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premieinnbetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene. Det er i 2016 resultatført innbetalinger til ny AFP ordning på kr. 0,3 mill.

Skatt

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Omregningsregler for valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.16.

Langsiktig gjeld

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTER

NOTE 1 – FINANSIELL RISIKO

Operasjonell risiko

Dette er risiko knyttet til organisasjon, ansatte, systemer, maskiner og bygg. Kartlegging og overvåking av operasjonell risiko gjennomføres i henhold til Finanstilsynets "Forskrift om risikostyring og interne kontroll", "Forskrift om bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)", Lov om behandling av personopplysninger med tilhørende forskrift samt Lov om hvitvasking og terrorfinansiering med tilhørende forskrift. Styret vedtar årlig et prinsippnotat som grunnlag for risikovurdering og bankens internkontroll. Banksjefens rapport om gjennomføring av internkontrollen samt revisors uavhengige bekreftelse av internkontrollen er på vanlig måte behandlet for 2016. Styret konstaterer at ovennevnte bekreftelser viser at banken har en tilfredsstillende intern kontroll, og drives iht. de risikonivåer som styret har fastsatt.

Banken vurderer gjennom en årlig prosess bankens totale kapitalbehov, ICAAP. Prosessen med vurdering av bankens risiko og kapitalbehov er forankret i styrets og ledelsens rutiner for overordnet styring og kontroll. Totalt kapitalbehov iht. ICAAP vurderes fortløpende. ICAAP er tatt ut av bankens årsrapport, og blir en selvstendig pilar III rapport.

Banken opererer under verdipapirkonsesjonen til Eika Kapitalforvaltning og kan derfor tilby finansielle rådgivningstjenester og salg av produkter som tilbys gjennom Eika Kapitalforvaltning.

Det er tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Dette er risiko knyttet til hvordan banken skal kunne tilpasse seg endringer i rammebetingelser og konkurranseforhold. Styret har særlig fokus på følgende forhold:

- Pressede marginer innenfor hovedproduktene, og tilpasning av kostnadene i forhold til inntjeningspotensialet.
- Små organisasjoner har utfordringer med å holde på og videreutvikle kompetanse innenfor kritiske felter som rådgivning med autorisasjon, etterlevelse av myndighetskrav og myndighetsrapportering.
- Lovverket har nå åpnet for en helt annen dynamikk for strukturtilpasninger i sparebanksektoren. Dette kan endre konkurransesituasjonen, strukturbetingede kostnader og alliansetilknytninger i bransjen.

Styret har utarbeidet en strategiplan for 2016 – 2018, med fortsatt utvikling av banken som lokalbank for Osloområdet med hovedvekt på personkunder og næringsliv med sterk knytning til personmarkedet.

Omdømmerisiko

Bank baserer sin virksomhet på tillit fra kunder, myndigheter og omverden for øvrig. Det er derfor driftskritisk at banken forvalter denne tilliten på en fullgod måte gjennom etisk opptreden, kompetent rådgivning og betryggende kontrollsystemer.

Banken har etablert etiske retningslinjer. All rådgivning og tilhørende salg av finansielle produkter skal gjennomføres etter fastlagte retningslinjer som er underlagt internkontroll og compliance. Det vises i den forbindelse til avsnittet operasjonell risiko.

Likviditetsrisiko

Dette er risikoen for at banken ikke skal ha likviditet til å innfri sine forpliktelser ved forfall.

Styring av bankens likviditet baseres på styrets likviditetspolicy med tilhørende styringsrammer og fullmakter. Banken har etter styringsdokumentene lav risiko. I likviditetspolicyen er det blant annet fastsatt mål for likviditetsbuffer (LCR) iht. Finanstilsynets rapporteringsmal. Likviditeten følges opp daglig, beregnes og kontrolleres løpende i forhold til vedtatt strategi og rapporteres til alle styremøter. Det er angitt klare krav til tilgjengelig likviditet i forhold til forfallsstruktur på sertifikat- og obligasjonsgjeld.

Banken har stabile innskytere med god spredning i forhold til innskuddenes størrelse og fordeling på næringssektorer. Det vises for øvrig til avsnitt Innskuddsutvikling i styrets beretning og note 18 og 19. Ved årsskiftet var denne 80,2 %.

Likviditetsreserve består av en portefølje av obligasjoner, sertifikater eller pengemarkedsfond som er lett omsettelige og i det vesentligste kan deponeres i Norges Bank som grunnlag for låneadgang. Ved utgangen av året hadde porteføljen en anskaffelseskost på kr 393 mill inklusive kr 20 mill i pengemarkedsfond. I tillegg kommer innskudd i Norges Bank og oppgjørsbank på kr 101,5 mill.

Ved årsskiftet var kr 685 mill finansiert i obligasjonsmarkedet, hovedsakelig med tre til fem års løpetid og krav til spredning av forfallene for å redusere forfallsrisikoen. Forfallstruktur fremkommer av note 19.

Banken har en oppgjørskreditt i DNB på kr 130 mill med årlig fornyelse.

Styret vurderer likviditetsrisikoen som begrenset. Videre vekst skal i det vesentligste baseres på innskudd fra kunder og plassering av boliglån innenfor 60 % av verdi i Eika Boligkreditt. Dette skal sikre at banken har en lav refinansieringsrisiko i obligasjonsmarkedet, selv i stressede situasjoner.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Styret har vedtatt kredittpolicy med tilhørende kredittåndbok, bevilgningsreglement og fullmakter som ramme for bankens kredittbehandling og styring av kredittrisiko. Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart driftstilbehør
- fordringer og varelager
- pant i bankinnskudd
- finansiell pant registrert i VPS, aksjer og obligasjoner
- kausjoner

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskotokreditt.

Bedriftskunders andel av totalt utlån skal maksimalt utgjøre 20 %. Ved utgangen av 2016 var denne andelen på 16,3%, eller 12,8 % inkludert EBK. Det er begrensninger i hvilke bransjer banken skal engasjere seg i, og skal normalt ikke engasjere seg innen følgende bransjer: restaurantdrift, IKT, landbruk/gartneri, fiskeri, skipsfart og generell industrivirksomhet. Næringsengasjementer skal kun inngås innenfor bankens primære markedsområde. Største enkeltbransje i næringslivsporteføljen er eiendomsdrift som utgjør 66 % av totalt utlån til næringsliv. Av denne gruppen utgjør borettslag 16 %, utleie av bolig 52 % og eiendomsutvikling 28 %.

Personmarkedet domineres av boligfinansiering der det etter kredittåndboken normalt ikke gis lån utover 80 % av markedsverdi/takst. Boliglån for unge gis inntil 85 % av kjøpesum. I tillegg tilbyr banken et seniorlån, LittExtra, med meget lav kredittrisiko, men med en levetidsrisiko basert på aktuarberegninger. Dette produktet utgjør 20 % av totalt utlån.

Innenfor bedriftsmarkedet gis lån normalt kun mot pant i fast eiendom innenfor grenser fastsatt i styrets kredittpolicy. I begrenset grad gis lån med pant i varelager og fordringsmasse.

I forbindelse med innføring av nytt risikoklasseressystem ble fullmaktstrukturen i banken endret i 2015. Banken har etablert en fullmaktstruktur som reflekterer de ulike risikoklasser. Fullmaktsgrensene ble justert med virkning fra høsten 2016. Banksjef og kredittkomite har fullmakt inntil kr 21 mill, leder PM og BM har fullmakter inntil kr 14 mill, mens saksbehandlere har inntil kr 7 mill i fullmakter. I tillegg har banksjef fullmakt til å øke kreditteksponeringen overfor eksisterende kunder med inntil 10 % av gjeldende engasjement. De foran nevnte fullmakter gjelder innenfor de rammer som styret har fastsatt i kredittpolicyen.

Det gjennomføres delt saksbehandling innenfor kredittområdet ved at depotavdelingen gjennomfører kontroll, diskontering og oppgjør av alle lån og kreditter. I tillegg har avdelingen ansvar for overvåking av mislighold og inkassofunksjonen. Utviklingen i mislighold og tapsvurdering gjennomgås månedlig med avdelingene for utarbeidelse av tiltaksplaner og rapporteres månedlig til banksjef og kvartalsvis til styret. Overholdelse av styrets rammer for kredittrisiko og kvalitet i saksbehandlingen blir fulgt opp gjennom bankens internkontroll, og blir rapportert årlig til styret.

Risikoklassifisering av kunder med lån og kreditter gjennomføres kontinuerlig, og følges opp hvert kvartal med rapportering til styret. Prinsippene for og resultatene av risikoklassifiseringen fremgår av note 11.

Styret vurderer organiseringen av kredittområdet og overvåking av kredittrisikoen som betryggende i forhold til den risiko som styret har definert.

Markedsrisiko

Markedsrisiko knytter seg til endringer i rente-, kurs- og valutavertier i forhold til bankens eksponering innenfor de forskjellige virksomhetsområder.

Styret har fastsatt grenser for eksponering innenfor ovennevnte områder.

Banken har minimal renterisiko knyttet til kundeporteføljen. Banken kan raskt tilpasse både innskudds- og utlånsrenten ved endringer i det generelle rentenivået. Banken har i begrenset grad tidsinnskudd eller fastrentelån til kunder med løpetid over ett år. Dersom volumet av fastrentelån overstiger kr 50 mill skal det inngås rentebytteavtale.

Bankens portefølje av sertifikater, obligasjoner og rentefond er en funksjon av løpende likviditetsstyring og lovpålagte krav til likviditet. Styret har fastsatt rammer for sammensetning og styring av porteføljen med meget begrenset rente- og kredittrisiko.

Styret har fastsatt at banken ikke skal være eksponert i egenkapitalinstrumenter som egenkapitalbevis og aksjer/aksjefond.

Investering i anleggsaksjer, eksklusive Eika Boligkreditt AS, er begrenset til 10 % av netto ansvarlig kapital, med maksimalt 10 % i et enkelt selskap. Eksponeringen er nå på 4,2 % hvorav investeringen i Eika Gruppen AS utgjør 3,0 %.

Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke medregnet i ovennevnte ramme da banken etter gjeldende aksjonæravtale har et direkte ansvar for kapital og likviditet i forhold til bankens tilførte lånevolum.

Utviklingen i beholdningen av verdipapirer rapporteres hvert kvartal til styret. Nåværende eksponering fremgår av note 15.

Banken er valutakommisjonær for DNB. Valutarisiko er knyttet til beholdningen av utenlandske sedler, og vurderes som meget begrenset. Banken skal for øvrig ikke ta posisjoner i utenlandsk valuta. Banken tilbyr heller ikke valutalån til kunder.

Innenfor de rammer som styret har fastsatt vurderes markedsrisikoen som meget begrenset.

Konsentrasjonsrisiko

Styret har fastsatt retningslinjer for å begrense risikoen for eksponering mot store engasjement, mer enn 10 % av ansvarlig kapital iht. Finanstilsynets definisjon. Banken skal primært ikke ha enkeltengasjement større enn 20 % av bankens ansvarlige kapital, maksimalt to engasjement i intervallet 15 til 20 % av ansvarlig kapital og maksimalt fem engasjement i intervallet 10 til 15 %. Styret aksepterer konsentrasjonsrisiko knyttet til geografi og bransje, da dette samlet sett vurderes å gi lavere risiko på grunn av kompetanse om hovedmarkedet og enkeltbransjer.

NOTE 2 – SPESIFIKASJON AV PROVISJONSINNTEKTER OG INNTEKTER FRA BANKTJENESTER

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	2016	2015
Formidlingsprovisjon	245	281
Provisjon Eika Boligkreditt	4.315	5.861
Garantiprovisjon	371	322
Betalingsformidling	4.414	4.202
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.477	1.110
Provisjon ved salg av forsikring	774	339
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1.820	1.672
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	13.415	13.787

NOTE 3 – SPESIFIKASJON AV GEBYR- OG ANDRE PROVISJONSKOSTNADER OG KOSTNADER VED BANKTJENESTER

Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2016	2015
Formidlingsprovisjoner	1.728	1.634
Andre provisjonskostnader	2.244	2.268
Betalingsformidling, interbankgebyrer	227	238
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	4.199	4.141

NOTE 4 – SPESIFIKASJON AV NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/-TAP PÅ VALUTA OG VERDIPAPIRER SOM ER OMLØPSMIDLER

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2016	2015
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	875	115
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-128	-73
Kursregulering obligasjoner	877	-573
Netto gevinst/-tap obligasjoner	1.624	-531
Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler	2.559	0
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler	-1.385	-1.343
Kursregulering aksjer og andeler	2.387	2.424
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	3.561	1.081
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	405	433
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	5.591	984

NOTE 5 – PENSJONER

Alle ansatte i Bien Sparebank ASA inngår i ny kollektiv innskuddsordning fra utgangen av 2015 i tillegg til at de inngår i AFP-ordningen.

Banken har i tillegg en førtidspensjonsavtale for både tidligere og nåværende banksjef. Avtalen til tidligere banksjef sikrer en pensjon på 70 % av lønn inntil 12 G fra fylte 65 år og livsvarig. Ved fratreddelsen til tidligere banksjef ble avtalen endret fra en livsvarig ytelse til en tidsbegrenset utbetaling over 5 år. Avtalen til nåværende banksjef er en avtale om førtidspensjon på 70 % av lønn på fratreddesetidspunktet i perioden fra fylte 65 år til fylte 67 år.

Resultatregnskap	2016	2015
Årets pensjonsopptjening driftspensjon	146	146
Rentekostnad påløpte pensjonsforpliktelser	2	2
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-	-
Arbeidsgiveravgift	22	22
Netto pensjonskostnad	170	170
Pensjonskostnad tidligere ytelsesbaserte/drifts ordninger	-1.193	1.290
Pensjonskostnad innskuddspensjonsordning	1.474	435
Pensjonskostnad innskuddsordning (ny ordning)	327	232
Balanse	2016	2015
Pensjonsforpliktelse brutto	-2.700	-4.913
Arbeidsgiveravgift	-381	-807
Pensjonsforpliktelse	-3.081	-5.720

NOTE 6 – SPESIFIKASJON AV LØNN OG GENERELLE ADMINISTRASJONSKOSTNADER

Lønn og generelle administrasjonskostnader	2016	2015
Lønn til ansatte	14.903	15.999
Honorar til styre og tillitsmenn	868	860
Honorar eksterne tjenester	899	411
Pensjoner	778	2.127
Arbeidsgiveravgift	2.963	2.392
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	1.242	1.496
EDB-kostnader	9.848	8.711
Reklame, annonser, markedsføring	433	1.213
Reiser, opplæring etc.	172	171
Kontorrekvisita, blanketter, trykksaker	794	728
Telefon, porto, frakt	640	536
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	33.540	34.643
Antall ansatte pr 31.12.	25	25
Antall årsverk pr 31.12.	24,2	24,7
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	24,2	23,5

NOTE 7 – LÅN OG YTELSER TIL LEDENDE PERSONER

	Lønn og honorarer	Annen godtgjørelse	Betalt pensjonspremie	Samlede ytelser	Lån
Styret					
Leder til 01.04.16	200	0	0	200	0
Leder fra 01.04.16/ tidligere styremedlem	80	0	0	80	4.400
Nestleder	100	0	0	100	0
Styremedlem	80	0	0	80	0
Styremedlem	80	0	0	80	0
Styremedlem fra 01.04.16	43	0	0	43	9.935
Ansatte medlem fra 01.04.16	0	0	0	0	3.682
Ansattes medlem til 01.04.16	80	0	0	80	2.318
Sum styret	663	0	0	663	20.335

Ledergruppe					
Adm. banksjef	1.639	27	174	1.840	3.481
Sum andre ledere	2.112	37	317	2.466	6.702
Sum ledergruppe	3.751	64	491	4.306	10.183

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret. Lån til adm. banksjef følger samme vilkår som øvrige ansatte. Oppnådd bonus på 65 % i henhold til bonusmodell er avsatt i regnskapet for 2016. Dette utbetales mars 2017.

Lån til ansatte pr 31.12	2016
Utlån til ansatte	67.883
Rentesats (1 %-poeng lavere enn for ordinære kunder)	1,65%

NOTE 8 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Maskiner / Inventar	Bolig, hytte, tomt	Immateriell. eiendeler	Sum
Kostpris 1.1.2016	11.212	3.465	5.782	20.459
Tilgang	0	0	529	529
Avgang	0	0	0	0
Kostpris 31.12.2016	11.212	3.465	6.311	20.988
Akkumulerte avskrivninger 1.1.2016	8.370	0	5.317	13.687
Tilbakeførte avskrivning på solgte driftsmidler	0	0	0	0
Ordinære avskrivninger	932	0	233	1.165
Akkumulert avskrivning 31.12.2016	9.302	0	5.550	14.852
Bokført verdi 31.12.2016	1.910	3.465	761	6.136

Banken har leasingavtale på tre kopimaskiner. Banken leier lokaler av Statsbygg SF med en leiekostnad på kr 1,58 mill pr år. Leieavtalen løper til utgangen av juli 2017. Banken vil da flytte inn i nye leide lokaler i Dronning Mauds gate 11.

NOTE 9 – SPESIFIKASJON AV ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader	2016	2015
Honorar ekstern revisor	665	469
Driftskostnader lokaler	497	564
Eksterne tjenester utenfor ordinær drift	2.033	1.248
Leie av lokaler	1.648	1.604
Maskiner, inventar og transportmidler	206	571
Forsikring	130	348
Andre ordinære tap	27	121
Øvrige kostnader	1.316	1.637
Sum andre driftskostnader	6.522	6.563

Spesifikasjon av revisjonshonorar:	2016	2015
* Lovpålagt revisjon	319	300
* Attestasjon	248	43
* Andre tjenester utenfor revisjon	98	126
Sum revisjonshonorar inkl. mva	665	469

NOTE 10 – SKATT

Årets skattekostnad i resultatregnskapet består av betalbar skatt på årets inntekt justert med for mye/lite avsatt skatt i tidligere år, samt endring i utsatt skattefordel og utsatt skatt. Betalbar skatt i balansen består av skatt alminnelig inntekt, samt formueskatt. Utsatt skatt (utsatt skattefordel) i balansen består av skatt på netto skatteøkende (skattereduserende) midlertidige forskjeller pr. 31.12

Beregning av skattekostnad	2016	2015
Resultat før skattekostnad	37.598	26.591
a. Permanente forskjeller		
Ikke fradragsberettigede kostnader / ikke skattepliktige inntekt	-6.429	-2.014
b. Endring midlertidige forskjeller	-3.108	79
Årets skattegrunnlag	28.061	24.656
Betalbar inntektskatt (skattesats 25 %)	7.015	6.657
Resultatført/avsatt slik:		
Inntektsskatt	7.015	6.657
For mye/lite beregnet utsatt skatt / betalbar skatt fjoråret	-17	12
Endring utsatt skatt	792	-438
Sum kostnadsført skatt i resultatregnskapet	7.790	6.230

Oversikt over midlertidige forskjeller	2016	2015	Endring
Midlertidige forskjeller pr 31.12.			
Varige driftsmidler	363	828	-523
Netto pensjonsforpliktelser	-3.081	-5.721	2.640
Gevinst- og tapskonto	1.869	2.337	-468
Nedskrivning verdipapirer	-126	-1.585	1.459
Grunnlag utsatt skatt+ / utsatt skattefordel-	-975	-4.141	3.108
Bokført utsatt skatt før endring skattesats	-244	-1.118	874
Endring i skattesats fra 27 % til 25 %	0	83	
Sum bokført utsatt skatt/utsatt skattefordel	-244	-1.035	

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2016
25% skatt av resultat før skatt	9.400
25% skatt av permanente forskjeller	-1.607
25 % av endring midlertidige forskjeller	-777
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-17
Endring utsatt skatt	792
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	7.790

NOTE 11 – UTLÅN MM.

Virkelig verdi

Den bokførte verdi av bankens utlån er amortisert kost. Banken yter for tiden ikke fastrentelån. Basert på dette antas lånenes bokførte verdi å samsvare godt med virkelig verdi.

Kasse-, drift- og brukskreditter

Inkludert i kasse-, drift- og brukskreditter inngår også en type seniorlån, LittExtra. Lånet er avdragsfritt og rente tillegges hovedstol under hele lånets løpetid. Lånet forfaller ved låntakers død eller permanent flytting fra den pantsatte bolig. Banken tar således en levetidsrisiko basert på aktuarberegninger. Disse lånene utgjør kr 593 mill, 19,5 % av utlånene, mot kr 587 mill i 2015. Rammelån som boligkreditter innenfor 70 % av boligens verdi, utgjør kr 459 mill mot kr 417 mill i 2015.

Store engasjement

Store engasjement, iht. Finanstilsynets forskrift, omfattet ved årsskiftet fire engasjement med lån på totalt kr 124 mill. Tilsvarende i 2015 var sju engasjement og totalt kr 212 mill. Største enkeltengasjement per 31.12 utgjorde 13,0 % av bankens ansvarlig kapital. Engasjementene er sikret med eiendoms pant innenfor betryggende sikkerhetsmarginer.

Risikoklassifisering av bankens utlån

Risikoklassifisering er en integrert del av bankens saksbehandlingssystem innenfor kredittområdet. Banken benytter en risikoklassifiseringsmodell for å avdekke risiko på kundenivå som aggregert gir en god oversikt over kvaliteten på bankens totale portefølje. Modellen som benyttes er utviklet på grunnlag av alle kredittaktive kunder i Eikabankene. Modellen er felles for alle bankene i Eika og er utviklet i samarbeid med Bisnode, og er en sannsynlighetsbasert (PD – probability of default) risikoklassifiseringsmodell. Alle kunder som utgjør en risiko for tap for banken skal risikoklassifiseres. Det vil si alle kunder med lån, kreditt eller garanti, samt kunder med overtrekk over kr 1.000.

Formålet med klassifiseringen er å ha et system som kan:

- gi løpende oversikt over risiko og tilbakebetalingsevne i utlånsporteføljen
- gi grunnlag for prioriteringer og handlinger som gjelder både portefølje og enkeltengasjement
- gi grunnlag for styring av utlånsporteføljen
- gi grunnlag for rapportering av tapspotensiale
- gi grunnlag for å følge opp risikorelaterte endringer i porteføljen over tid, herunder misligholdsutsatte kunder og kunders migrasjon mellom risikoklasser.

Oppdatering av risikoklassifisering på personmarked skjer automatisk månedlig for intern data og manuelt for ekstern data, eller ved behandling av ny kredittsak. Risikoklassifisering av bedriftskunder oppdateres månedlig for intern data og kvartalsvis på ekstern data, og begge oppdateringene skjer automatisk. For øvrig oppdateres data manuelt ved interne gjennomgang og ved behandling av ny kredittsak. Risikoklassifiseringen kan ikke overstyres av rådgiver.

Bankens risikoklassifiseringsmodell beregner sannsynligheten for at en kunde går i mislighold i løpet av de neste 12 måneder. Mislighold er definert med overtrekk på minimum kr 1.000 over 90 dager. Sannsynligheten for mislighold avgjør hvilken risikoklasse kunden får, og modellen er delt inn i følgende risikoklasser:

Risikoklasse	Risiko
1	Lav
2	Lav
3	Lav
4	Middels
5	Middels
6	Middels
7	Middels
8	Høy
9	Høy
10	Høy
11	Mislighold
12	Tapsutsatt

For både person- og bedriftsmarked skal det som hovedregel kun innvilges kreditt til kunder med risikoklassifisering bedre enn 8. For kunder med risikoklassifisering fra 8 til 12 skal beslutningen fattes på et høyere nivå. Risikoen i bankens utlånsportefølje rapporteres kvartalsvis til styret.

RISIKOKLASSIFISERING 2016

Risikoklasser	Brutto utlån		Garantier		Individuelle nedskrivninger	
	BM	PM	BM	PM	BM	PM
1 - 3	23	1.712	0,2	0,1	0	0
4 - 7	287	597	16,7	0,3	0	0
8 - 10	178	225	3,1	0,1	0	0
11	5	7	0,6	0	0	0
12	0	0	0	0	0	0
Ikke klassifisert	0	0	0	0	0	0
Totalt	494	2.541	20,6	0,5	0	0

RISIKOKLASSIFISERING 2015

Risikoklasser	Brutto utlån		Garantier		Individuelle nedskrivninger	
	BM	PM	BM	PM	BM	PM
1 - 3	80	1.675	1,6	0,15	0	0
4 - 7	290	287	7,0	0,23	0	0
8 - 10	173	186	12,0	0,15	0	0
11	0	4	0,2	0	0	0
12	0	0	0	0	0	0
Ikke klassifisert	0	0	0	0	0	0
Totalt	543	2.152	20,77	0,53	0	0

MAKSIMAL KREDITTEKSPONERING

Maks kredittesponering	Brutto utlån til kunder		Ubenyttede kreditter	
Potensiell eksponering på utlån	2016	2015	2016	2015
Offentlig forvaltning	0	0	0	0
Lønnstakere o.l.	2.528.698	2.142.676	183.319	111.776
Utlandet	11.996	9.798	0	0
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	0	0	0	0
Industriproduksjon	2.310	2.080	261	161
Bygg og anlegg	76.643	94.878	5.312	1.476
Varehandel, hotell/restaurant	7.891	8.975	782	674
Transport, lagring	1.118	517	20	20
Finans, eiendom, tjenester	365.861	394.381	6.796	22.173
Sosial og privat tjenesteyting	39.917	42.928	7.035	7.106
Sum	3.034.432	2.696.233	203.525	143.385

Maks kredittesponering	Garantier		Maks kredittesponering	
Potensiell eksponering på utlån	2016	2015	2016	2015
Offentlig forvaltning	0	0	0	0
Lønnstakere o.l.	477	527	2.712.494	2.254.979
Utlandet	0	0	11.996	9.798
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	0	0	0	0
Industriproduksjon	60	60	2.631	2.301
Bygg og anlegg	3.274	3.453	85.229	99.807
Varehandel, hotell/restaurant	1.572	2.006	10.245	11.655
Transport, lagring	543	533	1.681	1.070
Finans, eiendom, tjenester	9.893	9.568	382.550	426.123
Sosial og privat tjenesteyting	5.255	5.155	52.206	55.188
Sum	21.073	21.302	3.259.031	2.860.921

FORDELING AV UTLÅN OG FORDRINGER PÅ KUNDER GEOGRAFISK

	2016		2015	
Utlån	Beløp	%	Beløp	%
Oslo	1.985.702	65,4	1.877.324	69,6
Randsonen Oslo	1.009.494	33,3	801.523	29,7
Øvrig i landet	27.241	0,9	7.588	0,3
Utlandet	11.996	0,4	9.798	0,4
Brutto utlån	3.034.432	100,0	2.696.233	100,0

VIRKELIG VERDI

	2016	
	Bokført verdi	Virkelig verdi
Utlån til kunder med flytende rente	2.999.385	2.999.385
Utlån til kunder med fast rente	35.047	35.047
Sum	3.034.432	3.034.432

SPESIFIKASJON AV UTLÅNSPORTEFØLJEN

	2016	2015
Lønnstakere o.l.	2.540.694	2.152.474
Næringskunder	493.739	543.759
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	3.34.432	2.696.233
Utlånsportefølje hos Eika Boligkreditt	819.618	816.193
Brutto utlån inkl. Eika Boligkreditt	3.845.650	3.512.426

NOTE 12 – TAP PÅ UTLÅN

UTLÅN, MISLIGHOLDTE/TAPSUTSATTE LÅN OG INDIVIDUELLE / GRUPPEVIS NEDSKRIVNINGER

Utlån er regnskapsmessig behandlet i henhold til Finanstilsynets forskrift av 2004-12-21 nr 1740: Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i banker mv.

Utlån er vurdert amortisert kost med unntak av tapsutsatte og misligholdte lån, der det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall har påløpt. Misligholdte lån defineres som misligholdt når forsinket betaling er mer enn 90 dager og forsinkelsen ikke skyldes tilfeldige forhold hos kunden. Dersom et engasjement med kunden er misligholdt ansees alle kundens engasjementer som misligholdt. Tapsutsatte lån er ikke nødvendigvis misligholdt, men kundens økonomiske situasjon og verdien av sikkerhetene innebærer fare for tap.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, måles tapet som differansen mellom lånets balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene, diskontert med lånets opprinnelige effektive rente. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Gruppenedskrivninger

Nedskrivning på grupper av utlån foretas for dekning av eventuelle tap, som på grunn av forhold som foreligger på vurderingstidspunktet, må påregnes å inntreffe på engasjementer som ikke er identifisert og vurdert etter retningslinjer om verdifall på individuelle utlån. Nedskrivning på grupper av utlån foretas med bakgrunn i kriterier og beregningsmodell med utgangspunkt i bankens risikoklassifisering.

Konstaterte tap

Konstaterte tap defineres som tap på et engasjement som er konstatert ved konkurs, ved stadfestet akkord, ved utleggsforretning som ikke har ført frem, ved rettskraftig dom, ved at banken har gitt avkall på engasjementet eller deler av dette, eller at engasjementet vurderes som tapt av banken. Lån som er fullt nedskrevet som følge av at tap er konstatert, fjernes fra balanseoppstillingen og inngår ikke i brutto utlån. Konstaterte tap og inngang på tidligere konstaterte tap føres over resultat etter hvert som de oppstår.

Overtatte eiendommer

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i en del tilfeller eiendeler som har vært gjenstand for sikkerhet for slike engasjement. Ved overtagelse verdsettes eiendelene til antatt markedsverdi. Ev. tap/gevinst ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

MISLIGHOLDTE LÅN

Misligholdte lån	2016	2015	2014	2013	2012
Misligholdte lån i alt	6.886	4.357	3.190	4.076	3.146
Individuelle nedskrivninger	-	-	-	-	-
Netto misligholdte lån i alt	6.886	4.357	3.190	4.076	3.146

MISLIGHOLDTE LÅN FORDELT PÅ NÆRING

Misligholdte lån fordelt på næring	2016	2015
Personmarked	6.884	4.178
Jordbruk, skogbruk, fiske	0	0
Industriproduksjon	0	0
Bygg og anlegg	0	0
Varehandel, hotell/restaurant	1	1
Transport, lagring	0	0
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	0	178
Sosial og privat tjenesteyting	0	0
Misligholdte lån næring i alt	6.886	4.357

ØVRIGE TAPSUTSATTE LÅN

Øvrige tapsutsatte lån	2016	2015	2014	2013	2012
Øvrige tapsutsatte lån i alt	0	0	0	0	0
Individuelle nedskrivninger	0	0	0	0	0
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	0	0	0	0	0

NEDSKRIVNING PÅ GRUPPER AV UTLÅN

Nedskrivninger på grupper av utlån	2016	2015
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	8.400	8.400
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	0	0
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	8.400	8.400

INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN

Individuelle nedskrivninger på utlån	2016	2015
Individuelle nedskrivninger 01.01.	0	0
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	0	0
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0	0
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	0	0
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	0	0
Individuelle nedskrivninger 31.12.	0	0

INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN FORDELT PÅ PERSON/NÆRING

Individuelle nedskrivninger på utlån fordelt på person / næring	2016	2015	2014
Personmarkedet	0	0	0
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske	0	0	0
Industriproduksjon	0	0	0
Bygg og anlegg	0	0	0
Varehandel, hotell/restaurant	0	0	0
Transport, lagring	0	0	0
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	0	0	0
Sosial og privat tjenesteyting	0	0	0
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	0	0	0

TAP PÅ UTLÅN

Tapskostnader utlån/garantier	2016	2015
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	0	0
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	0	0
Periodens endring i gruppeavsetninger	0	0
Periodens konst. tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	0	0
Periodens konst. tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individ. nedskrivninger	39	61
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-27	-294
Periodens tapskostnader	12	-234

ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN 31.12.2016

	90-120	121-180	6 mnd. – 1 år	1-3 år	over 3 år	Sum forfalte utlån	Sikkerhetsstillelser for forfalte lån
Personmarked	0	3.131	501	3.253	0	6.885	6.847
Bedriftsmarked	0	1	0	0	0	1	0
Sum	0	3.132	501	3.253	0	6.886	6.847

OVERTATTE EIENDELER

Trondheimsveien 582, Oslo er et tomteområde på Bånkall i Groruddalen. Området er på 8.738 kvm. Bokført verdi kr 1,66 mill er fastsatt med bakgrunn i en verdivurdering fra mai 2002 utført av Takstmann Jan Egil Ek. Pr. 30. juni 2016 ble det inngått avtale om salg av eiendommen for kr 7 mill. Oppfyllelse av avtalen og innbetaling av oppgjør, forventes å finne sted i løpet av 1. kvartal 2017, og salget vil følgelig inntektsføres i 2017.

Meløy, tomt

Banken har etter tvangssalg overtatt en tomt i Meløy kommune med en bokført verdi på kr 50.000.

Total verdi av overtatte eiendommer per 31.12.2016 er kr 1,71 mill. Det er ikke inntruffet forhold som skulle endre verdivurdering ved årsskiftet i negativ retning.

NOTE 13 – GARANTIANSVAR OG FORPLIKTELSE

Garantiansvar	2016	2015
Betalingsgarantier	16.695	16.505
Kontraktsgarantier	3.685	683
Lånegarantier	693	4.114
Samlet garantiansvar overfor kunder	21.073	21.302
Garanti overfor Eika Boligkreditt	8.196	15.601
Sum garantiansvar	29.269	36.903
Likviditetsforpliktelse Eika Boligkreditt	0	0

Sparebankloven pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondets formål er å sikre at norske banker til enhver tid kan oppfylle sine forpliktelser. Bankenes sikringsfond plikter å dekke tap inntil 2 mill. kr som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes sikringsfond. Det påløp full avgift på kr 1,5 millioner i 2016, mot kr 1,4 millioner i 2015.

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriteriet at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.16 lån for kr 820 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

- Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 % av konstaterede tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.
- Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

Garantier til Eika Boligkreditt AS	2016	2015
Betalingsgarantier	0	0
Kontraktsgarantier	0	7.439
Andre garantier	8.162	8.162
Sum garantiansvar Eika Boligkreditt	8.162	15.601

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBKs overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2016 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til kr 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 11 %. Banken er forpliktet til å delta i emisjoner forholdsmessig etter tilført lånevolum. Banken har netto økt sin aksjebeholdning i EBK med kr 2,4 mill i 2016.

Garantier fordelt geografisk	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Oslo	28.088	96,0	35.422	96,0
Randsonen Oslo	1.181	4,0	1.481	4,0
Øvrig i landet	0	0,0	0	0,0
Sum garantier	29.269	100,0	36.903	100,0

NOTE 14 – KONTANTER OG FORDRINGER PÅ SENTRALBANKER

Kontanter og fordringer på sentralbanker	2016	2015
Kontanter i norske kroner	2.773	2.776
Kontanter i utenlandske valutasorter	890	790
Innskudd i Norges Bank	56.500	63.311
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	60.163	66.877

NOTE 15 – SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER

Sertifikater og obligasjoner	Nominell verdi	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Markedsverdi
Utstedt av det offentlige:	372.000	372.575	372.504	372.507
<i>Lokale og regionale myndigheter</i>				
Ikke børsnoterte	0	0	0	0
Sum utstedt av det offentlige	372.000	372.575	372.504	372.507
Utstedt av andre:				
Sum utstedt av andre	0	0	0	0
Sum sertifikater og obligasjoner	372.000	372.575	372.504	372.507

Den gjennomsnittlige effektive rente på obligasjonsbeholdningen på rapporteringstidspunktet er 1,56 % og fremkommer som avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

Pantsatte verdipapirer i Norges Bank

Markedsverdien og pålydende verdi av pantsatte verdipapirer utgjør ved årsskiftet 20 mill. Låneverdi fratrasket haircut er kr 19,4 mill. Resten av bankens obligasjonsportefølje på kr 375 mill er deponerbar.

NOTE 16 – AKSJER, ANDELER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING

Ikke børsnoterte papirer er definert som omløpsmidler og vurdert etter laveste verdis prinsipp. Aksjer, som er klassifisert som anleggsmidler, er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Nedskrivning på anleggsaksjer foretas på individuell basis dersom det har vært en verdinedgang av varig karakter.

Pengemarkedsfond:

	Antall	Anskaffelse	Bokført verdi	Markedsverdi
Eika Likviditet	19.725	20.093	20.039	20.039
Total pengemarkedsfond	19.725	20.093	20.039	20.039

Anleggsaksjer:

	Risikovektning	Antall	Anskaffelse	Bokført verdi
Eika Gruppen AS	100 %	262.000	7.942	7.942
BankAxept AS	100 %	70	35	35
BankID Norge AS	100 %	70	111	111
Eika Boligkreditt AS	100 %	11.687.422	48.733	48.733
Spama AS	100 %	102	10	10
Eiendomskreditt AS	100 %	18.750	1.926	1.926
SDC AF 1993 H.A	100 %	2.615	1.181	1.181
SUM		11.971.029	59.937	59.937

NOTE 17 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12	2016		2015	
Alle poster er i valuta NOK	Beløp	Rente	Beløp	Rente
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	2.864		20.807	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	145.000		145.000	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	147.864	2,07 %	165.807	2,11 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	2.200.540		1.981.672	
Med avtalt løpetid	232.524		191.955	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	2.433.064	1,13%	2.173.628	1,58 %

Den gjennomsnittlige effektive renten fremkommer som avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

Gjeld med avtalt løpetid til kredittinstitusjoner består av to KFS-lån. KFS-lån med ISIN NO 001 0709926 utgjør kr 70 mill og har forfall 18.04.17. KFS-lån med ISIN NO 001 0752876 utgjør 75 mill og har forfall 27.11.17

NOTE 18 – FORDELING AV INNSKUDD FRA KUNDER PÅ SEKTORER, NÆRINGER OG GEOGRAFISKE OMRÅDER

Innskudd	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Offentlig forvaltning	47.531	2,0	70.208	3,2
Lønnstakere og lignende	1.449.007	59,6	1.285.303	59,1
Utlandet	26.578	1,1	31.970	1,5
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	782	0,0	1.044	0,0
Industriproduksjon	10.786	0,4	6.066	0,3
Bygg og anlegg	57.459	2,4	27.827	1,3
Varehandel, hotell/restaurant	73.874	3,0	65.102	3,0
Transport, lagring	27.581	1,1	26.001	1,2
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	334.699	13,8	302.980	13,9
Sosial og privat tjenesteyting	404.768	16,6	357.128	16,4
Sum innskudd	2.433.064	100,0	2.173.628	100,0

Innskudd	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Oslo	1.742.326	71,6	1.615.961	74,3
Randsonen Oslo	600.691	24,7	479.434	22,1
Øvrig i landet	63.469	2,6	46.263	2,1
Utlandet	26.578	1,1	31.970	1,5
Sum innskudd	2.433.064	100,0	2.173.628	100,0

NOTE 19 – SERTIFIKAT- OG OBLIGASJONSLÅN OG ANSVARLIG KAPITAL

Utestående pr 31.12.2016					
Lånetype/ISIN	Låneopptak	Forfall	Pålydende	Bokført verdi	Rente-betingelser
Obligasjonslån					
NO0010718794	04.09.2014	04.09.2017	109.000	109.000	1,66 %
NO0010744253	03.09.2015	03.09.2018	70.000	70.000	1,84 %
NO0010719537	04.09.2014	04.09.2019	100.000	100.000	1,89 %
NO0010774235	14.09.2016	14.09.2020	70.000	70.000	2,22 %
NO0010766587	02.06.2016	02.06.2021	70.000	70.000	2,58 %
NO0010683618	13.06.2013	13.06.2018	140.000	140.000	2,27 %
NO0010756745	27.01.2016	25.01.2019	76.000	76.000	2,52 %
NO0010781107	19.12.2016	20.12.2021	50.003	50.003	2,45 %
Over-/underkurs				-145	
Sum obligasjonslån			685.003	684.859	
Fondsobligasjon					
NO0010523749	19.12.2012	07.11.2017	25.000	24.945	6,55 %
Ansvarlig lån					
NO0010711047	15.05.2014	28.03.2019	40.000	39.903	3,12 %
Sum ansvarlig lånekapital			65.000	64.848	

NOTE 20 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2016	2015
Bankremisser	72	32
Betalingsformidling	3.539	1.097
Skattetrekk	985	867
Skyldig mva	256	290
Betalbar skatt	7.015	6.657
Utbytte	2.000	4.000
Leverandører	2.630	2.212
Annen gjeld ellers	2.078	2.681
Sum annen gjeld	18.575	17.836

NOTE 21 – EGENKAPITAL

	Annen EK	Overkursfond	Aksjekapital	Sum EK
Egenkapital 01.01.2016	71.995	34.000	100.100	206.095
Utbytte til stiftelsen	-60.000			-60.000
Konvertering av mellomværende til egenkapital		54.995	5.005	60.000
Kontantemisjon		4.995	5.005	10.000
Årsoppgjørdisposisjoner	27.807			27.807
Egenkapital 31.12.2016	39.803	93.990	110.110	243.903

Aksjekapitalen består av 100.100 aksjer til pålydende kr 1.100. Alle aksjene eies i sin helhet av Sparebankstiftelsen Bien.

NOTE 22 – KAPITALDEKNING

Banken har følgende målsettinger for kapitalstyring:

- Overholde myndighetskrav til kapitaldekning
- Sikre bankens evne til å fortsette som en solid frittstående bank
- Opprettholde en tilstrekkelig kapitalbase for å understøtte en sunn utvikling av bankens hovedvirksomhet, og at prisen på finansiering er på et akseptabelt nivå.
- For å oppnå målsettingene skal banken til enhver tid ha en kapitaldekning, en kjernekapitaldekning og en ren kjernekapitaldekning som oppfyller kravene med god margin. Dette inkluderer bankspesifikt pilar 2 påslag og egen styringsbuffer.

Banken har en tilstrekkelig kapitaldekning til å oppnå sine målsettinger.

	2016	2015
Innskutt Egenkapital	110.110	100.100
Overkursfond	93.990	34.000
Annen egenkapital	39.803	71.996
Sum egenkapital	243.903	206.096
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-	-
Fradrag for immaterielle eiendeler	-761	-466
Utsatt skatt	206	126
Fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-23.972	-16.527
Sum ren kjernekapital	219.375	189.228
Fondsobligasjoner	24.945	24.890
Fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-7.991	-12.395
Sum kjernekapital	236.330	201.723
Ansvarlig lånekapital	39.903	39.863
Fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-7.991	-13.067
Sum tilleggskapital	31.912	26.796
Netto ansvarlig kapital	268.242	228.520

	2016	2015
Eksponeeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater		
Lokal regional myndighet	-	2.011
Offentlig eide foretak	-	-
Institusjoner	15	1.008
Foretak	100.732	90.127
Massemarked	-	-
Pantesikkerhet eiendom	1.140.308	1.032.822
Forfalte engasjementer	7.231	4.329
Obligasjoner med fortrinnsrett	-	22.074
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	9.135	16.801
Andeler i verdipapirfond	3.518	22.939
Egenkapitalposisjoner	64.287	62.568
Øvrige engasjementer	33.260	50.536
CVA-tillegg	-	-
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-39.953	-41.989
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.318.533	1.263.226
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	130.734	118.178
Sum beregningsgrunnlag	1.449.267	1.381.404
Kapitaldekning i %	18,51 %	16,54%
Kjernekapitaldekning	16,31 %	14,60%
Ren kjernekapitaldekning i %	15,14 %	13,70%

NOTE 23 – LIKVIDITETSRISIKO

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. I tabellen nedenfor er kasse-/driftskreditt tatt med under kolonne 3-12 mnd.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt. Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendig kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner. Med bakgrunn i det svært usikre finansmarkedet, har norske myndigheter etablert ulike tiltakspakker for bankene. Banken vil benytte muligheten til å skaffe langsiktig kapital via obligasjonslån og/eller finansinstitusjoner, eller overføre deler av utlånsporteføljen til Eika Boligkreditt. For omtale av likviditetsrisiko vises til note 1.

Tabellen nedenfor viser oversikt over forfall på eiendeler og gjeld.

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Kont./fordringer sentralbanker	-	-	-	-	-	60.163	60.163
Utlån/fordringer til kred.inst.	329	-	4.350	-	-	45.423	50.102
Utlån til kunder	1.120.384	17.461	91.582	308.122	1.496.884	-8.400	3.026.033
Obligasjoner/sertifikater	-	87.905	284.598	-	-	-	372.504
Aksjer	-	-	-	-	-	79.976	79.976
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	12.014	12.014
Sum eiendeler	1.120.713	105.366	380.530	308.122	1.496.884	189.176	3.600.791
Gjeld til kredittinstitusjoner.	-	-	145.000	-	-	2.864	147.864
Innskudd fra kunder	65.001	18.422	20.327	-	-	2.329.314	2.433.064
Obligasjonsgjeld	-	-	109.000	576.000	-	-141	684.859
Ansvarlig lån	-	-	25.000	-	-	-55	24.945
Fondobligasjoner	-	-	-	40.000	-	-97	39.903
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	26.252	26.252
Egenkapital	-	-	-	-	-	243.903	243.903
Sum gjeld og egenkapital	65.001	18.422	299.327	616.000	-	2.602.041	3.600.791

Kasse-, drifts- og rammekreditter er klassifisert som lån med løpetid under 1 måned. For nedbetalingslån er avdraget fordelt etter forfallsstruktur. Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid er klassifisert som en gjeldspost uten løpetid. LCR er pr 31.12.16 beregnet til 233 %.

NOTE 24 – RENTERISIKO

Banken har ikke renterisiko på innskudd og utlån i og med at banken i liten grad yter lån eller innskudd med fast rente. Det vil si at rentereguleringstidspunktene for innskudd og utlån kan være sammenfallende. Renterisikoen er derfor knyttet til bankens obligasjonsportefølje. Durasjonen på sertifikat- og obligasjonsporteføljen var ved årsskiftet 0,4.

Bankens styre har fastsatt maksimale rammer for bankens renterisiko og handel med verdipapirer. Styret har fastsatt en durasjon på maksimalt 0,4 som total renteeksponering i sertifikat- og obligasjonsporteføljen. Det foretas løpende kontroll av at virksomheten holdes innenfor disse rammer.

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rente-binding	Sum
Kont./fordringer på Sentralbanker	-	-	-	-	-	60.163	60.163
Utlån/fordringer til kred.inst.	-	-	-	-	-	50.102	50.102
Utlån til kunder			5.403	29.644	-	2.990.986	3.026.033
Obligasjoner/sertifikater	-	87.905	199.910	84.688	-	-	372.503
Aksjer	-	-	-	-	-	79.976	79.976
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	12.014	12.014
Sum eiendeler	-	87.905	205.313	114.332	-	3.193.241	3.600.791
Gjeld til kredittinstitusjoner	70.000	75.000	-	-	-	2.864	147.864
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	-	2.433.064	2.433.064
Obligasjonsgjeld	76.000	609.000	-	-	-	-141	684.859
Ansvarlig lån	-	25.000	-	-	-	-55	24.945
Fondsobligasjoner	-	40.000	-	-	-	-97	39.903
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	26.252	26.252
Egenkapital	76.000	609.000	-	-	-	243.903	243.903
Sum gjeld og egenkapital	146.000	749.000	-	-	-	2.705.791	3.600.791

NOTE 25 – NØKKELTALL

Nøkkeltall (annualisert der ikke annet er spesifisert)	2016	2015
Kostnader i % av inntekter	54,0 %	61,7 %
Rentemargin justert for inntekter fra pengemarkedsfond	1,75 %	1,69 %
Resultatført tap i % av utlån	0,00 %	-0,01 %
Innskuddsdekning	80,2 %	80,6 %
Andre inntekter i % av totale inntekter eks gevinst av verdipapirer	14,8 %	15,3 %
Soliditet inkl. årets overskudd	6,77 %	6,22 %
Kapitaldekning	18,5 %	16,5 %
Kjernekapitaldekning	16,3 %	14,6 %
Ren kjernekapitaldekning	15,1 %	13,7 %
Egenkapitalavkastning etter skatt annualisert	13,2 %	10,2 %

KONTANTSTRØMANALYSE – DIREKTE METODE

Tall i tusen kroner	2016	2015
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	-338.211	-89.375
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	101.115	107.138
Overtatte eiendeler	-	-
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	259.436	102.349
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-27.644	-33.731
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	-12.003	313
Renteutbet. på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbet. på innskudd kredittinstitusjoner	198	-2.292
Endring sertifikat og obligasjoner	-130.949	10.785
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	1.998	5.376
Netto provisjonsinnbetalinger	9.216	9.647
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	2.030	-
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	141.847	17.196
Utbetalinger til drift	-39.859	-36.561
Betalt skatt	-6.640	-6.143
A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-39.464	84.702
Kontantstrøm fra investeringer		
Investering i varige driftsmidler	-529	301
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	-
Langsiktige investeringer i aksjer	-4.448	-10.000
Innbetaling fra salg langsiktige investeringer i aksjer	4.172	6
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	4.109	3.991
B Netto likviditetsendring investering	3.304	-5.702
Kontantstrømmer fra finansiering		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	11.560	-56.374
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-14.539	-19.207
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner	-	-3.479
Netto endring av gjeld fra kredittinstitusjoner	-	7.000
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	-2.968	-
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	95	95
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-3.043	-3.684
Kontantemisjon	10.000	-
Utbytte til egenkapitalbevisene	-4.000	-4.000
C Netto likviditetsendring finansiering	-2.894	-79.649
A + B + C Netto endring likvider i perioden	-39.055	-649
Likviditetsbeholdning 1.1	144.640	145.290
Likviditetsbeholdning 31.12	105.585	144.640
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Konter og fordringer på Norges Bank	60.163	66.877
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	45.423	77.763
Likviditetsbeholdning	105.586	144.640

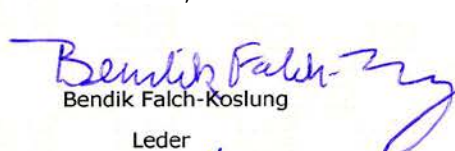

Erklæring fra styret og daglig leder.

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for 2016 er utarbeidet i samsvar med regnskapslovens regler, og at regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet og de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode.

Oslo, 14.02.17

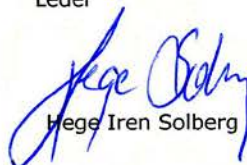

Iren Tranvåg
Nestleder

Bendik Falch-Koslung
Leder

Andreas Thorsnes

Thomas K. Zandjani

Nina Telle

Hege Iren Solberg

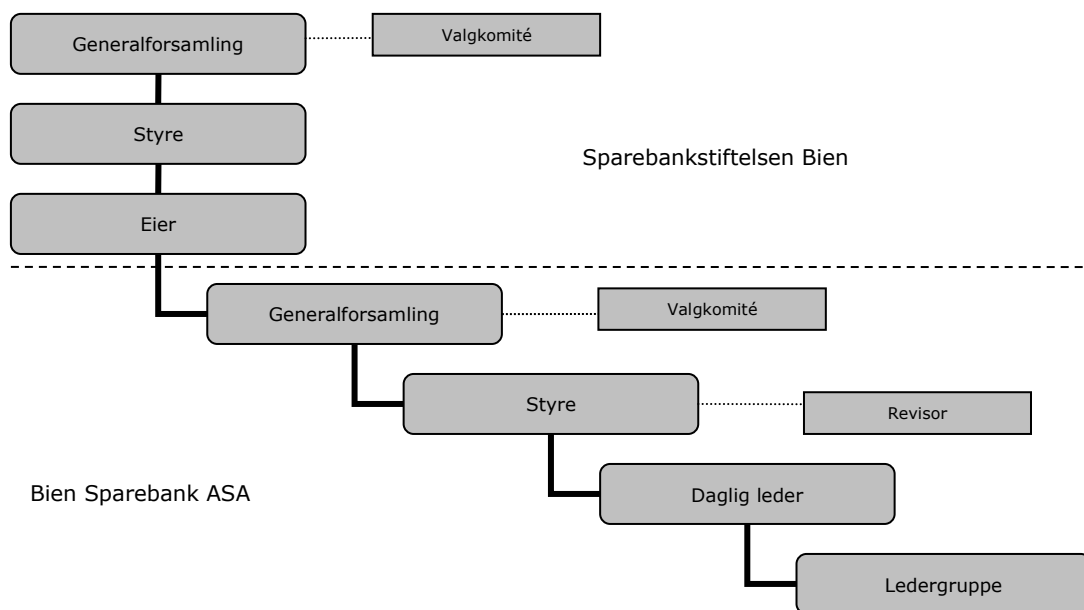

Øyvind Hurlen
Adm. banksjef

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Med utgangspunkt i Oslo Børs og ni sentrale organisasjoner i verdipapirmarkedet ble det etablert et utvalg "Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse" som har utarbeidet en nasjonal anbefaling. Formålet med anbefalingen er at børsnoterte selskaper skal ha en modell for eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom eiere, styret og daglig leder utover det som følger av lovgivningen. Bien Sparebank har børsnoterte obligasjoner på Alternativ Bond Market (ABM) ved Oslo Børs. Banken er derved underlagt børsreglementet med unntak av bestemmelser spesielt knyttet til egenkapitalinstrumenter. Bien Sparebank legger til grunn for sin virksomhet hovedtrekkene i norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Banken ble omdannet til aksjesparebank med virkning fra 1.1.2008. Banken eies nå i sin helhet av Sparebankstiftelsen Bien. Av den grunn omtales stiftelsen spesielt.

Eier og selskapsstruktur:

SPAREBANKSTIFTELSEN BIEN

Virksomheten

Stiftelsens formål er å eie og forvalte de aksjer den ble tilført ved opprettelsen, og å utøve et langsiktig og stabilt eierskap i Bien Sparebank ASA.

Stiftelsens formål skal videre være bidrag til allmennnyttige formål. Ved sine disposisjoner skal stiftelsen i rimelig utstrekning ta hensyn til det distrikt som har bygget opp kapitalen til den tidligere Sparebanken Bien. Ved sin virksomhet skal stiftelsen videreføre sparebanktradisjoner.

Generalforsamling

Stiftelsens høyeste organ er generalforsamlingen som består av fem innskytervalgte representanter og fire representanter oppnevnt av Oslo Kommune. Generalforsamlingen velger en valgkomité som forbereder valg på styre.

Styret

Styret består av tre medlemmer: Andreas Thorsnes, leder, Christian Venge Tollefsen og Tone Elisabeth Larssen. Styret representerer eieren i bankens generalforsamling. Etter lovendring med ikrafttreden fra 1. juli 2009 kan tillitsvalgte i stiftelsen nå bekle inntil en tredjedel av de aksjonærvalgte plassene i representantskapet og styret. Stiftelsen har besluttet at styret i stiftelsen skal sitte i representantskapet.

Tillitsvalgte i banken eller ansatte i banken kan ikke ha tillitsverv i stiftelsen.

BIEN SPAREBANK ASA

Virksomheten

Bien Sparebank er en nær og tilgjengelig sparebank for personer og næringsdrivende i Oslo området.

Banken tilbyr kundene en smart og enkel hverdagsbank, tilstedeværelse ved viktige livshendelser og bidrar til at kundene kan virkeliggjøre sine planer, mål og muligheter.

Verdiene Betydningsfull, Innovativ, Engasjert og Nær (BIEN) utgjør bankens fire grunnverdier, og skaper en rød tråd gjennom alt som utgjør bankens kultur.

Betydningsfull

Vi skal utgjøre en forskjell for kundene våre.

Innovativ

Kundene skal oppleve at vi er innovative og fremtidsrettede gjennom gode og effektive løsninger.

Engasjert

Våre kunder skal oppleve ekte interesse og engasjement gjennom en relevant og kompetent rådgivning.

Nær

Vi evner å sette oss i kundens sted, være løsningsorienterte og tilgjengelige på kundens premisser.

Personkunder utgjør ca 85 % av virksomheten. Banken har en meget konservativ kredittpolicy. Styret har styringsparametere for likviditetsstyring, innskuddsdekning og kapitalkrav. Handel med verdipapirer er ikke definert som en ordinær virksomhet utover nødvendig beholdning av obligasjoner/sertifikater og pengemarkedsfond for likviditetsstyringen. Styrets strategiplan er gjengitt i eget kapittel.

Generalforsamling

Generalforsamlingen, som består av bankens eier, er øverste organ. Generalforsamlingen velger, etter innstilling fra valgkomiteén, medlemmer til styret samt fastsetter honorarer til disse.

Valgkomite

Valgkomiteén består av to medlemmer valgt av aksjonærene og en valgt av de ansatte. En av de aksjonærvalgte medlemmene leder valgkomiteéns arbeid. Valgkomiteén arbeider etter særskilt instruks og gjennomfører egnethetsprøving av kandidater iht. Finanstilsynets forskrift og egen instruks.

Styrets sammensetning

Styret består for tiden av seks medlemmer hvorav et medlem er valgt av de ansatte. Samtlige styremedlemmer velges for to år av gangen. Styret har det overordnede ansvar for forvaltning av banken, og skal gjennom banksjefen sørge for forsvarlig drift og organisering av virksomheten. Styret skal videre påse at banken har etablert betryggende kontroll og at bankens kapitalsituasjon er forsvarlig i forhold til omfang og risiko. Rapportering av risikostyring og internkontroll, bankens kapitalplan og ICAAP, gjennomføres etter Finanstilsynets forskrifter.

Styrets arbeidsmetodikk

Styret arbeider etter en vedtatt styreinstruks som klargjør ansvar og arbeidsoppgaver for styret, banksjefens arbeidsoppgaver og plikter overfor styret samt regler for møteinnkalling og møtebehandling. Styrearbeidet gjennomføres etter en årsplan som dekker alle oppgaver fastsatt i lover, forskrifter, myndighetskrav og vedtekter. Styret har vedtatt egen instruks for banksjef.

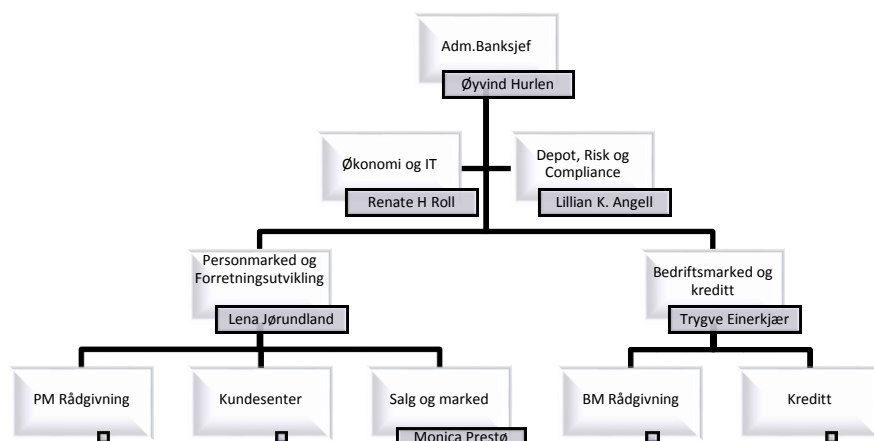
Som en del av årsplanen foretar styret en evaluering av sin arbeidsform og kompetanse i forhold til kompleksiteten i virksomheten og myndighetskrav. I tillegg gjennomfører styret en årlig evaluering av daglig leder.

Iht. lovkrav er det vedtektsfestet at det samlede styre utgjør revisjonsutvalget. Kompetansen i styret gjenspeiler det lovpålagte krav til kompetanse hos medlemmer i et revisjonsutvalg.

Bankens ledelse

Bankens ledergruppe består av Adm. banksjef Øyvind Hurlen, BM leder/Kredittsjef Trygve Einerkjær og PM Leder/ Ass.banksjef Lena Jørundland. I tillegg har banken en utvidet ledergruppe bestående av Økonomisjef Renate Roll, Salgsleder Monica Prestø og ansvarlig for Depot, Risk og Compliance Lillian K. Angell, som hver bidrar til driften av banken med sitt fagansvar.

Banksjefen leder banken etter egen instruks vedtatt av styret. Instruksen klargjør daglig leders rammer for daglig ledelse, og samhandlingen med styret og styrets leder. Styret fastsetter godtgjørelse til banksjef i forbindelse med den årlige evalueringen. Banksjefen og andre ledende ansatte inngår i bankens bonusordning som er lik for alle og gis etter kriterier fastsatt av styret. Oversikt over godtgjørelse til ledelsen inngår i note 7. Leder Personmarked er banksjefens stedfortreder. Organisering av bankens virksomhet fremgår organisasjonskartet nedenfor:

Risikostyring og internkontroll

Styret følger opp risikostyringen i banken gjennom kvartalsvis regnskaps- og risikorapportering, og foretar årlig en grundig gjennomgang av risikostyring og internkontroll med basis i banksjefs bekreftelse av den årlige internkontrollen. Bien Sparebank har ikke opprettet egen internrevisjon. Uavhengig bekreftelse av bankens risikostyring og internkontroll gjennomføres derfor av ekstern revisor. Styret og ledelsen i banken gjennomgår årlig bankens overordnede retningslinjer for styring og kontroll, og gjennomfører en prosess for å kartlegge totalt kapitalbehov i forhold til bankens risikoprofil. Denne prosessen dokumenteres i egen rapport og offentliggjøres når denne foreligger.

Revisor

Revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet til daglig ledelse. Revisor møter styret minst to ganger i året, en i forbindelse med styrets behandling av årsregnskapet, og på et av møtene gjennomføres samtale mellom styret og revisor uten ledelsens nærvær. Revisor benyttes til ordinær finansiell revisjon og eventuell rådgivning i den sammenheng. I tillegg benyttes revisor til uavhengig bekreftelse av risikostyring og internkontroll. Valgt revisor er BDO AS.

Tillitsvalgte og ledelse

Styret

Bendik Falch-Koslung, leder

Iren Tranvåg, nestleder

Andreas Thorsnes

Thomas K. Zandjani

Hege Iren Solberg

Nina Telle, ansattes representant

Varamedlemmer: Elisabeth Ulleberg

Egil-Arne Skaun Knutsen

Hans Håkon Nysetvoll, ansattes representant

intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i

BDO AS
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vika
0121 Oslo

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Bien Sparebank ASA

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bien Sparebank ASAs årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik

regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og i redegjørelsen om foretaksstyring, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 14. februar 2017
BDO AS

Hakon Vik Korslund
statsautorisert revisor

B - I - E - N

BETYDNINGSFULL

Vi skal utgjøre en forskjell for kundene våre.

INNOVATIV

Kundene skal oppleve at vi er innovative og fremtidsrettede gjennom gode og effektive løsninger.

ENGASJERT

Våre kunder skal oppleve ekte interesse og engasjement gjennom en relevant og kompetent rådgivning.

NÆR

Vi evner å sette oss i kundens sted, være løsningsorienterte og tilgjengelige på kundens premisser.

Bien Sparebank ASA
Teatergata 10
Postboks 6790 St. Olav plass
Tlf 02436

www.bien.no